Hoitotyön avoimista taitopajoista taitoja hoitotyöhön

17.11.2020

Sairaanhoitajaliitto lähettää joka toinen vuosi opiskelijajäsenilleen kyselyn, jossa kartoitetaan opiskelijoiden kokemuksia opiskelusta ja harjoittelujaksoista. Syksyllä 2019 kyselyyn vastanneista kaikista Suomen sairaanhoitajaopiskelijoista noin puolet oli sitä mieltä, että lähiopetusta on liian vähän ja opiskelijat toivoivat lähiopetukseen enemmän työn kannalta tärkeitä kädentaitoja, kuten katetrointia, kanylointia ja pistotekniikoita. (Simola 2019.) Aikaisemmissakin tutkimuksissa opiskelijat ovat tuoneet esiin, että useita taitoja, kuten lihaksensisäistä injektiota ei välttämättä tule kohdalle harjoittelun aikana, jolloin ainoa paikka, jossa sitä pääsee harjoittelemaan, on koulun taitopajojen yhteydessä. Opiskelijoiden mielestä käytännön taitojen hankkiminen vaatii aikaa ja toistamiseen tehdyt käytännön harjoittelut auttavat muistamaan ja sisäistämään taitoja paremmin. Opiskelijat myös ajattelevat käytännön taitojen harjoittelun olevan välttämätöntä valmistautumista harjoittelua ja tulevaa ammattia varten. (Strand, Nåden & Slettebø 2009.)

Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikössä otettiin jo viime syksynä käyttöön opiskelijoille suunnatut avoimet taitopajat, joiden tarkoituksena on tarjota hoitotyön opiskelijoille mahdollisuus harjoitella ja kerrata hoitotyön perustaitoja opetussuunnitelmaan kuuluvien opintojaksojen lisäksi. Avoimet taitopajat ovat olleet erittäin kysyttyjä opiskelijoiden keskuudessa, ja opiskelijat ovat hakeutuneet sinne harjoittelemaan sellaisia taitoja, joissa he kokevat epävarmuutta. Avoimet taitopajat järjestetään kaksi kertaa kuukaudessa torstaina iltapäivisin, jolloin opiskelijoiden lukujärjestyksiin on varattu aikaa vapaavalintaisille opinnoille. Taitopajoja hyödynnetään myös rästiin jääneiden taitopajatuntien korvaamiseen. Avoimissa taitopajoissa on aina paikalla 2 – 3 opettajaa, jotka pystyvät ohjeistamaan opiskelijoita erilaisissa hoitotyön toiminnoissa. Tänä vuonna on otettu käyttöön myös lääkehoidon erilliset taitopajat, joissa pääpaino on lääkehoitoon liittyvien taitojen vahvistamisessa.

Opiskelijat harjoittelevat yhdessä ja tukevat samalla toistensa oppimista

Avoimissa taitopajoissa on mahdollisuus harjoitella kädentaitoja nukeilla, mutta useat opiskelijat saapuvat paikalle luokkatoverin kanssa, jolloin saavat harjoitella kädentaitoja oikeille ihmisille. Opiskelijat kuvaavat aikaisemmassa tutkimuksessa, että käytännön harjoittelu toisille sekä kokemus potilaana olosta paransivat omaa oppimista. Opiskelijat kokivat oppivansa oman kehon ja kokemuksen kautta, kun tunteet olivat oppimistilanteessa myös mukana. Opiskelijat oppivat mielestään enemmän tilanteista, jossa saivat itse tuntea toisen opiskelijan kosketuksen ja hoitotoimenpiteen aiheuttavan tunteen. (Strand yms. 2009.)

Tutkimusten mukaan opiskelijoiden turvallinen olo on perusta oppimisprosesseille ja positiivinen palaute antaa opiskelijoille myös itseluottamusta. Jotkut opiskelijat ilmaisivat tutkimuksessa, että sopiva stressi ja jännitys voi myös edistää oppimista, kun taas voimakas jännitys rajoittaa sitä. Opettaja ja vertaisopiskelija

voivat auttaa opiskelijoita hallitsemaan tätä jännitystä ja käsittelemään sitä hoitotyön tilanteissa. (Strand yms. 2009.) Opiskelijoiden mielestä keskinäiset suhteet ja tiimityö aktivoivat myös heidän oppimistaan. Vuoropuhelu saattaa parantaa aiheen ymmärtämistä. Eriävät näkemykset opiskelijoiden keskuudessa voivat myös auttaa opiskelijoita pohtimaan virheitään ja eri tapoja toteuttaa hoitotyötä. (Ker yms. 2003; Strand yms. 2009.) Opiskelijat oppivat paitsi yhdessä ja toisiltaan, myös opettamalla toisilleen (Daley yms. 2008; Havnes 2008). Hoitotyön avoimissa taitopajoissa on mukana usein monen ryhmän opiskelijoita, jolloin he saavat harjoitella taitoja jo pidemmän vaiheen opiskelijoiden kanssa tai auttaa opiskelijoita, jotka eivät ole vielä niin pitkällä opinnoissaan, kuin itse ovat. Usein avoimissa taitopajoissa opiskelijoiden välille syntyykin hyviä keskusteluja, kun he jakavat toisilleen omia kokemuksia ja ajatuksia aiheesta.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun järjestämät avoimet taitopajat tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden hakeutua vahvistamaan omia kädentaitojaan ennen harjoittelun alkamista ja myös harjoittelujen aikana. Opiskelijat kokevat, että taitojen opetteleminen taitopajoissa ennen oikeiden potilaiden kohtaamista lisää itseluottamusta ja vähentää ahdistusta (Blunt 2001). Opiskelijoilta kuitenkin vaaditaan motivaatiota hakeutua ylimääräisiin avoimiin taitopajoihin ja taitoa tunnistaa omia osaamisen puutteita ja harjoittelua vaativia kädentaitoja. Aikaisempien tutkimusten mukaan opiskelijat tunnistavat ja tunnustavat kuitenkin hyvin oman osaamattomuutensa. Tutkimustulokset vahvistavat myös sitä, että opiskelijat myöntävät hyvin tiedon puutteensa, selvittävät nopeasti epäselvät asiat ja hakevat vahvistusta kokiessaan epävarmuutta. (Talus ym. 2019.) Avoimissa taitopajoissa opettajan rooli on ohjaava ja opiskelijat itse ovat aktiivisia toimijoita. Opiskelijat miettivät itse valmiiksi mitä taitoja haluavat harjoitella ja ottavat aktiivisen roolin, keräävät tarvittavat välineet ja aloittavat harjoittelun omatoimisesti opettajan ohjatessa tarvittaessa vierellä.

Käytännön taitojen opettamiseen on varattava tarpeeksi aikaa. Yksittäisillä opintojaksoilla on usein rajallinen aika ja resursseja, jotta opiskelijat voivat toistamiseen harjoitella kädentaitoja yksittäisissä tilanteissa ja syventää täten oppimiaan taitoja, joita hoitohenkilökunnalta vaaditaan käytännön hoitotyössä. (Blunt 2001.) Avoimet taitopajat ovatkin mainio väylä harjoitella kädentaitoja opettajan ohjauksella niissä hoitotyön osa-alueissa, joissa opiskelija kokee epävarmuutta.

Niina Keskinen
TtM, lehtori
SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Lähteet:

Blunt E. 2001. Advance practice: Helping Expand Nurse Practitioner Students' Clinical Skills Repertoire: Learning Minor Procedures. *Nurse Educator* 26 (4), s. 162 – 163.

Daley LK., Menke E., Kirkpatrick B. & Sheets D. 2008. Partners in practice: A winwin model for clinical education. *Journal of Nursing Education* 47 (1).

Havnes A. 2008. Peer-mediated learning beyond the curriculum. *Studies in Higher Education* 33 (2), 193 – 204.

Ker J., Mole L. & Bradley P. 2003. Early introduction to interprofessional learning: A stimulated ward environment. *Medical Education* 37 (3), 248 – 255.

Simola K. 2019. Lähiopetusta kaivataan lisää. *Sairaanhoitaja*. 92 no. 8, 6 – 7.

Strand I., Nåden D. & Slettebø Å. 2009. Students Learning in a Skills Laboratory. *Vård I Norden*. 93 (29), 18 – 22.

Talus E., Juntunen J., Mikkonen K., Tuomikoski A., Parkkila T & Kääriäinen M. 2019. Hoitotyön opiskelijoiden osallistuminen hoitoon – potilaiden kokemuksia. *Hoitotiede*, 31 (4), 258–268.